

Angående budget 2023 och ekonomisk plan 2024-25 för Ånge kommun

Vår Framtids politiska utskott och Sverigedemokraterna

Inledning

Ånge kommun står inför en mycket intressant utveckling och samtidigt betydande utmaningar de närmaste åren. Industrin är på frammarsch, något vi kan läsa mycket om i pressen. Samtidigt lurar en ökande inflation och problematisk energisituation över både oss och omvärlden. Det gör att budgeten nog både är osäkrare och viktigare än på länge.

Vår Framtids politiska utskott och Sverigedemokraterna har enats om en serie skarpa förslag att ta hänsyn till i budgetarbetet. Då information om faktiska pengar inte funnits tillhanda har vi inte haft möjlighet att arbeta fram ett helt budgetdokument. Den politiska majoriteten har i sitt utkommunicerade förslag heller inte något helt budgetdokument utan mest ett antal detaljer man vill ta i beaktande.

Oppositionspartierna har tidigare enats kring nio punkter av gemensamt intresse. Dessa ligger, tillsammans med andra överväganden, till grund för våra förslag i detta dokument. De nio punkterna listas nedan.

1. Inrätta ett kommunalt föreningskansli som kan stötta föreningslivet med administrativa sysslor.
2. Bibehålla och utveckla utbudet av aktiviteter för människor med neuropsykiatriska*, intellektuella** och fysiska funktionsnedsättningar (*NPF/**IF)
3. Arbeta för en satsning på de kommunanställdas arbetsmiljö med start i att utomstående gör en analys av nuläget.
4. Minst fyra kommunala byggnader ska förses med solceller fram till 2026.
5. Motverka nedläggning av byskolor och i stället jobba för att hitta nya lösningar som gör att de har tillräckligt elevunderlag och bibehållen kvalitetsmässig undervisning.
6. Jobba med att lyfta studieresultatet och därmed ungdomarnas framtidsutsikter.
7. Skyndsamt färdigställa renoveringen av Vikbron.
8. Kartlägga problemet med den tystnadskultur som råder inom en stor del av den kommunala verksamheten, och skapa en arbetskultur där alla törs säga sin mening.
9. Motverka den lokala centraliseringen mot Ånge och Fränsta, och i stället arbeta för att hela kommunen ska ha möjlighet att leva och utvecklas.

Kvalitetsindikatorer

Vi tycker att uppsättningen av kommunens kvalitetsindikatorer bör vara konstruerad i harmoni med den vision kommunen lagt stora resurser på att ta fram. Vi ser vidare att de i tidigare förslag identifierade "perspektiven" inte riktigt harmonierar med vad vi ser som tänkbara perspektiv ur vilka kommunen kan betraktas. Vi anser dock att grundstrukturen, att utgå från perspektiv för att hitta kvalitetsfaktorer och därefter kvalitetsmått är logisk och ändamålsenlig. Därför lämnar vi här förslag på dels en ommöblerad struktur av de kvalitetsmått som redan tidigare identifierats, dels ut utökning till ytterligare ett antal kvalitetsmått.

Vi föreslår att kvalitetsindikatorernas perspektiv ska vara: (i) invånarnas välfärd, (ii) utveckling och näringsliv, (iii) hållbarhet, miljö och klimat samt (iv) den kommunala organisationen. Under dessa sorteras kvalitetsfaktorer och kvalitetsmått enligt nedan.

- Perspektiv: Invånarnas välfärd
 - Kvalitetsfaktor: Barn och ungas välfärd
 - Kvalitetsmått: Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter utredning eller insats, andel %
 - Kvalitetsmått: Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter utredning eller insats, andel %
 - Kvalitetsmått: Elever som känner sig trygga i kommunal skola, andel %. Mätning görs i grundskolan åk 5 och åk 9 samt gymnasiet åk 2
 - Kvalitetsmått: Elever i åk 3 med hemkommun Ånge som deltagit i och klarat alla delprov i ämnet svenska alternativt svenska som andraspråk, andel %
 - Kvalitetsmått: Elever som går ut de kommunala skolornas åk 9 som har grundläggande behörighet till gymnasieskolan, andel %
 - Kvalitetsmått: Elever som går ut de kommunala skolornas åk 9 som har godkänt betyg i samtliga ämnen, andel %
 - Kvalitetsmått: Meritvärden för elever som går ut åk 9 i kommunala grundskolor, medelvärde och standardavvikelse, räknat på 17 ämnen
 - Kvalitetsmått: Genomströmning gymnasiet: Andel elever som har gymnasieexamen inom fyra år efter antagande till utbildning, andel %
 - Kvalitetsmått: Riktad kritik från Skolinspektionen, antal
 - Kvalitetsfaktor: Välfärd för 65+
 - Kvalitetsmått: Brukarbedömning hemtjänst och äldreomsorg
 - Kvalitetsmått: Fallskador bland personer 80+, antal/1000 inv
 - Kvalitetsmått: Invånare med bra självskattat hälsotillstånd 65+, andel %
 - Kvalitetsfaktor: Vuxnas välfärd
 - Kvalitetsmått: Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel %
 - Kvalitetsmått: Ej återaktualiserade vuxna (21+) med missbruksproblem ett år efter avslutad utredning
 - Kvalitetsfaktor: Elever med godkända betyg i kommunal vuxenutbildning, andel %

- Kvalitetsfaktor: Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat studera eller arbeta, andel %
- Kvalitetsfaktor: Tillgänglighet
 - Kvalitetsmått: Brukarbedömnings LSS
 - Antal av kommunens lokaler och platser som, om de varit nybyggda, inte uppfyller Boverkets krav på tillgänglighet
- Kvalitetsfaktor: Integration
 - Kvalitetsmått: Elever på SFI som klarar minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel %
 - Kvalitetsmått: Nyanlända som efter etableringsprogrammet (2 år) går till arbete eller studier, andel %
- Perspektiv: Utveckling, näringsliv
 - Kvalitetsfaktor: Företagande
 - Kvalitetsmått: Svenskt näringslivs företagsklimatsranking
 - Kvalitetsmått: Nystartade företag
 - Kvalitetsmått: Likviderade och konkursade företag
 - Kvalitetsmått: Företagens omsättning, vinst (ur boksluten)
 - Kvalitetsfaktor: Arbetsmarknad
 - Kvalitetsmått: Utannonserade lediga tjänster
 - Kvalitetsmått: Arbetslöshetsprocent
 - Kvalitetsfaktor: Kompetensförsörjning
 - Kvalitetsmått: Andel (%) av utlysta kommunala tjänster som ej kunnat tillsättas med person med efterfrågad kompetens.
- Perspektiv: Hållbarhet, miljö och klimat
 - Kvalitetsfaktor: Befolkningsutveckling
 - Kvalitetsmått: Brutto- och nettoinflyttning
 - Kvalitetsmått: Brutto- och nettomortalitet
 - Kvalitetsfaktor: Fossilbränsleberoende
 - Kvalitetsmått: Kommunkoncernens inköp av fossila bränslen
 - Kvalitetsfaktor: Elförsörjning
 - Kvalitetsmått: Kommunkoncernens inköp av elektricitet
 - Kvalitetsmått: Kommunkoncernens produktion av elektricitet
 - Kvalitetsfaktor: Lokala upphandlingar
 - Kvalitetsmått: Andel av kommunens inköp som gått till leverantör i kommunen
 - Kvalitetsmått: Andel av kommunens inköp som gått till leverantör i en grannkommun
- Perspektiv: Den kommunala organisationen
 - Kvalitetsfaktor: Kommunen som arbetsgivare
 - Kvalitetsmått: Sjukfrånvarostatistik
 - Kvalitetsmått: Personalomsättning
 - Kvalitetsmått: Andel som avslutar tjänst som deltar i avslutningssamtal
 - Kvalitetsmått: HME (Hållbart medarbetarengagemang)

Mål

Vi vill bara ha få verksamhetsmål på den övergripande nivån som KF behöver besluta om. Tanken är att dessa övergripande mål ska brytas ner i delmål av Kommunstyrelsen och vidare ner i organisationen. Vi har identifierat ett antal viktiga förbättringsområden för kommunen - områden där vi idag visar brister av betydande art. Vidare skall målen vara sådana att det ska vara enkelt att i slutet av året avgöra om de nåtts eller inte. Några mål sätter vi på längre sikt, men dessa ska också kunna preliminärt följas upp för varje år.

Vidare har vi uppdrag att besluta om verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning. I de förslag vi lägger på mål här, är samtliga att betrakta som av betydelse för god ekonomisk hushållning.

De förslag vi har på kommunfullmäktiges verksamhetsmål för 2023 och framåt är

1. Inga avvikelser från investeringsplanen

Vi har sett år efter år att vi regelbundet inte hinner med vår egen investeringsplan, utan skjuter fram beslutade investeringar till efterkommande budgetår. Varje gång en sådan sak sker borde det betraktas som en verksamhetsavvikelse, men vi har låtit det rulla tämligen slentrianmässigt. Investeringar vi beslutar om skall genomföras inom den tidsram vi beslutat om.

2. Soliditeten ska fortsatt vara positiv

Änge kommun har haft en glädjande utveckling av soliditeten under hela den passerade mandatperioden. Nu flaggas för lite bistrare tider och att det kan vara svårt att fortsätta öka soliditeten för varje år, men vi bör ändå försäkra oss om att vi stannar kvar på positiva soliditetssiffror

3. Sjukskrivningstalen för kommunens anställda ska vara lika goda eller bättre än riksgenomsnittet för kommunanställda vid mandatperiodens slut.

Tyvärr har vi haft ganska mycket sjukskrivningar hos vår personal. Det är inte bra för personalen, förstås, och därmed inte heller för verksamheten. Sjuktal är ofta en indikator för arbetsmiljö i stort samt lätt att mäta och därmed en bra check på organisationens funktionalitet.

4. Kommunens ungdomars psykiska mående ska vara lika bra eller bättre än riksgenomsnittet.

Senaste LUPP-undersökningen visade att våra ungdomar mår dåligt psykiskt. Skolresultaten ligger konsekvent under riksnitten oavsett hur vi mäter. Att unga människor inte mår bra är personliga tragedier och ett samhälleligt misslyckande. Det är inget vi kan acceptera. Därför vill vi att vi ser till att både LUPP-resultaten och niornas studieresultat i form av behörighet till gymnasiet ska vara minst lika goda som riksgenomsnittet till slutet av mandatperioden.

Satsningar

Vi vill se följande satsningar inarbetade i budgeten för 2023. Då de detaljerade ekonomiska underlagen inte funnits oss tillhanda har vi inte själva haft möjlighet att arbeta in någonting. Vi undviker av samma anledning att föreslå alltför vidlyftiga satsningar, då det i dagens osäkra läge inte går att överblicka följderna på ett bra sätt.

1. Kartläggning av kommunpersonalens anställdas psykosociala arbetsmiljö.

Det förekommer signaler från flera håll i den kommunala organisationen att det finns flera anställda som upplever en direkt dålig psykosocial arbetsmiljö. Det här måste vi gå till botten med. Förutom det personliga lidandet en dålig arbetsmiljö kan orsaka, ger det följdproblem i form av sämre rekryteringsmöjligheter och ineffektiv verksamhet.

Vi vill avsätta 250 kSEK under 2023 för en grundlig analys av de anställdas psykosociala arbetsmiljö. Analysen ska beakta eventuella skillnader mellan könen liksom mellan olika delar av verksamheten, och den ska genomföras av trovärdig extern aktör med vana av att ta sådana uppdrag. Resultatet ska ligga till grund för arbetsmiljöförbättringar.

2. Uppförande av solceller.

Vi vill avsätta 500 kSEK i investeringsbudgeten för 2023 för att installera solceller för elproduktion på någon av kommunens fastigheter. Med dagens situation rörande både fossila bränslens skadeverkningar och elprisernas volatilitet borde inte detta behöva motiveras.

3. Tillgänglighetsanpassning av offentliga byggnader och/eller platser.

Vi anser att kommunen behöver skärpa arbetet med tillgänglighet till offentliga miljöer för personer med funktionshinder av olika slag. Det kan handla om många sorters funktionshinder. Vi har behov av att identifiera en tjänsteperson med uttalat ansvar för tillgänglighetsfrågor, vilket vi vill att förvaltningen gör. Den personen får uppdraget att bedöma hur investeringen vi föreslår för 2023 gör bäst nytta.

Vi vill avsätta 1000 kSEK i investeringsbudgeten för 2023 för detta ändamål.

4. Inrättande av föreningskansli med invigning april 2023

Föreningar driver till väldigt låg kostnad väldigt mycket av samhällets utveckling. Vi vill att kommunens föreningar ska kunna få hjälp med administrativa göromål, exempelvis bokföringstjänster, av ett kommunalt bemannat föreningskansli. Vi uppskattar kostnaden till 250 kSEK per år, vilket vi vill arbeta in i budgeten från 2023 och framåt. När (om) satsningen "Växthuset" är klar ser vi den som en utmärkt geografisk placering av sagda kansli.